СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 36. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 13. лютого 1931. VOL. XXXIX. No. 36. Jersey City, N. J., Friday, February 13, 1931. THREE CENTS.

СЕНАТ ХОЧЕ РАТУВАТИ КИТАЙ

ВАШИНГТОН. — Підкомітет, котрий займався 11 місяців положенням Китаю, предложив сенатському комітетови для справ заграничних плян ратунку Китаю.

Він заявився за економічну, політичну й соціяльну стабілізацію Китаю і прийшов до переконання, що це можна осягнути тільки шляхом порозуміння між великими державами. Тому комітет пропонує, щоби Злучені Держави дали ініціятиву до скликання такої конференції, в якій взялиб участь Велика Британія, Франція, Бельгія, Злучені Держави, Індія й інші держави, котрі могли би допомогти до зрівноваження вартости срібла. Ті держави мали би дати Китаєви позичку в сріблі на вибиття нових монет, а це було би першим кроком до заведення в Китаю якогось порядку. Комітет підчеркує, що в Китаю є голод і нема зарібків, тому там є безупинні війни і грабунки.

ХОЧУТЬ РЕОРГАНІЗУВАТИ ЗАМКНЕНИЙ БАНК.

НЮ ЙОРК. — В часі, коли внесено позов проти головних директорів замкненого „Бенк оф Юнайтед Стейтс" з домаганням звороту $50,000,000, будівельний контрактор, Семюел Росов, предложив плян ратунку банку.

Згідно з тим пляном депозитори не мали би витягати тих грошей, які на них тепер припали, а малиб вложити до нового банку, який створиться під іншим іменем і з іншою управою. В той спосіб, каже Росов, є можливість виратувати всі депозити.

ЗАКИДАЮТЬ ЕПИСКОПОВИ СПРОНЕВІРЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом станув методиський епископ, Джеймс Кенон мол., щоби виправдати свої видатки на виборчу кампанію проти Ал Смита.

З його зізнань виявилося, що він вложив до банку на своє власне конто $8,000, призначених на виборчу кампанію.

Хорого епископа привезено на переслухання в візку.

ЗЛІКВІДОВАНО НАЙКОРОТШУ В СВІТІ ЗАЛІЗНИЦЮ.

НЮ ЙОРК. — Підчас війни побудовано на „Говернор Айленд" залізницю, якою перевожено товари зі складів до пристані. Військові власти заявилися тепер за її ліквідацію, що й станеться. Залізниця була довга півтори милі.

РЕГУЛЮЮТЬ „БРЕДЛАЙНИ".

НЮ ЙОРК. — Представники 79 міських стацій, з яких видають поживу голодним, котрі стоять у „бредлайнах", рішили видавати з усіх місць їжу в точно означений час, а то від полудня до 2-гої години, а потім від 4 до 6 години. Рішено також перевести реєстр тих, що користають з тих дешевих кухонь.

ХЛІБ З ВІТАМІНАМИ „Д".

ТОРОНТО. — Три лікарі з „Торонто Госпитал" прийшли по дослідах до заключення, що людина потребує до нормального розвитку вітамінів „Д". Головним жерелом, з якого можна черпати ті вітаміни, є сонце. А що так мало людей може користати з того жерела, то треба ті вітаміни доставляти людському організмови дорогою поживи. І от тому вони пропонують виріб нового роду хліба, який мав би певну скількість отих вітамінів.

ПРОТИ ВЕТЕРАНСЬКОГО БОНУСУ.

ВАШИНГТОН. — „Ди Вейс енд Мінс Коміті" відкинув усі пропозиції щодо виплати ветеранам бонусу в готівці.

КЛОПІТ З МІЖНАРОДНІМ СУДОМ.

ВАШИНГТОН. — Виходить, що справа з приналежністю Злучених Держав до Міжнародного Суду в Газі ще не буде вирішена на теперішній сесії конґресу й її уважають вже так якби за „поховану".

ЛІТАК, ЯКИЙ ОСІДАЄ БЕЗ КЕРМИ.

НЮ ЙОРК. — А. А. Мерил зробив винахід, який може причинитися до революції у воздухоплавстві. Сотки летунських ентузіястів і знавців приглядалися в „Ґлен Куртіс Ейрпорт", як летун Генри Гвайт піднімався вгору то осідав на землю кільканацятьма наворотами, а завжди держав руки вгорі на знак, що літак осідає без усякої керми.

ПОЛЬСЬКИЙ ҐРАФ І НАФТЯРКА.

ТУЛЗА (Оклагома). — Польський ґраф, Ян Дрогойовський, оженився з молодою, 17-літньою Мисс Кетерин Корнел, яка одідичила $3,000,000, зароблених на нафті.

ОШУКУВАЛИ ПРИ ВИБОРАХ.

ГАВАНА. — Поставлено перед суд понад 400 урядовців, котрі голосували при виборах до конґресу по кілька разів, прибираючи за кождим разом інші імена.

ПОБОРЮЮТЬ ДОРОЖНЮ.

БУЕНОС АЙРЕС.—Правительство взялося вже й до продажі мяса й збило ціну на 30%. Тепер хоче ще збити ціни на помешкання, убрання і будівельні матеріяли.

Завдяки тій кампанії уряду життя стало дешевшим.

ПРОТИ ІНТЕРВЕНЦІЇ В НІКАРАҐВІ.

Конґресмен Айріс з Кензас заявив, що він буде домагатися зменшення фондів на удержання американських маринарів у Нікараґві. Він каже, що їх там держиться, щоби забезпечити інвестиції американських банкирів, для яких департамент стейту є колектором їхніх бондів.

ДІСЕЛЬДОРФСЬКИЙ ОПИР.

Німецькі часописи доносять, що лікарі признали масового вбийника з Дісельдорфу, Петра Кіртена, відповідальним за його вчинки. Прокуратор занятий тепер редакцією акту оскарження. Процес почнеться правдоподібно в лютім.

МАДЯРСЬКИЙ ШПИГУН У КЛЮЖІ.

Перед кількома днями прибув до Клюжу (Румунія) молодий чоловік і, замешкавши в готелю, зголосив себе урядником румунського посольства в Будапешті. Коли чужинець почав інтересуватись вищими румунськими офіцирами, сиґуранца заарештувала його й думає, що розходиться про мадярського шпигуна.

ВІСТКА З ТАМТОГО СВІТА.

Берлінські часописи доносять, що на німецькім побережу знайшли загадочну пляшку, у якій знайшли вістку з затопленого в світовій війні англійського корабля „Люзитанія". Цей корабель затопили Німці в 1915 році. У вістці кажеться: „Люзитанія затопиться в десятьох хвилях". Цю вістку передали Німці дирекції підприємства „Кунард Лінія".

АДВОКАТ НЕ МОЖЕ ДІСТАТИ ПОСАДИ СУДОВОГО ПИСАРЯ.

У радовецькім трибуналі розписано конкурс на посаду судового писаря. На цю посаду подався і тамошній адвокат Константин Приліпчан. Але він зі своїми університетськими студіями не дістав цеї посади, а якась пані Рудковська, роджена Брукер, що має тільки кілька ґімназійних кляс. „Курентул" жалується на переслідування Румунів у користь національних меншостей. А для нас доказує цей факт сумний образ мізерії, до якої довели Румунію політикою.

ЗАМЕРЗЛА ДИТИНА В КУЛІВЦЯХ.

В суботу, 20. грудня, розпустили ґімназістів з Кіцманя додому. І Нестор Кавтиш, син Еміліяна, уч. І. кл., йшов від стації Чунків до Кулівців пішки, бо батько його не виїхав за ним. Його захопила ніч, він блукав по полю з книжками на плечах і з перемучення та страху, як упав лицем до снігу, то так і замерз. Аж у тиждень зібралися самі люди з села — бо батько чекав весни, аж заки сніг не стопиться — і його знайшли 1 кільометер від села. Очи були отворені, в кулаках сніг, а торбина з книжками полетіла йому через голову.

ВБИВСТВО.

Дня 11. січня у селі Юсиптичі (пов. Жидачів), підчас бійки між парубками вбито Павла Маґомалу. Виновників досі не арештували.

СЕЛЯНСЬКІ ГАРАЗДИ В РУМУНІЇ.

З Берґомету над Серетом пише Василь Мацибурка Николаїв до черновецького „Часу" про велику біду, яку терплять селяни. Як ще було де заробити, то платили за тяжку роботу в лісі денно 100 л., на фабриці 70 л., а на поли по 40 л. А родини великі, по 5 до 7 душ. Треба їсти, треба вбратися й узуватися. А тут, нізвідки, беземельному чоловікови. При аґрарній реформі було саме ошуканство. Порозділювали були поміж беземельних по 25 і по 50 арів, а найбільше по гектарови аґрарного поля. Тай ту мізерію відтак повідбирали. Та земля пішла на продаж. Купили її Жиди і будуються на ній людям перед очима. Не доста того, що люди не мають чим прогодувати родину, а то ще й приходять та фантують останкє. Збереться чоловік зі всіх сил та купить собі безрогу або й іншу худобину за яких 500 л. на пригодівок. Прикохав би чоловік та позбувся трохи довгу. Та де там! Приходять другого чи третього дня, зафантують і продають за 100 левів на ліцитації. Навіть коштів тим не покриють а не то довгу, і лише даремно чоловіка скалічать. У всіх державах є закони, які забороняють екзекутувати останнє добро. На це в нас ніхто не дивиться. Не дають бідному працівникови ані доробитись ані видобутися з довгів. А в довги чоловік улізе таки хоч чи не хоч; як нема що їсти, то мусить задовжитися. І так довги бувають. Депутати повинні про це подбати, щоб були в нас закони й порядки які не допускалиб до калічення людей.

ПРОЦЕС УСІХ МЕШКАНЦІВ ДВОХ МІСТ.

Сензаційний процес розпічнеться незадовго між польським містом Лодзю й місточком Ґостиніном. Історія цього процесу така: Перед більше ніж 100 роками вивандрував Жид Хаїм Познанський з Ґостиніна до Америки. Він оженився з християнкою й через те його зреклася його родина. Він полишив тестамент, який було дозволено отворити щойно 50 літ по його смерти. Цими днями отворили тестамент. Познанський установив своїми спадкоємцями молодшу його ґенерацію. Американські власти шукають тепер спадкоємців. Спадщина померного зросла з біґом 50 літ на поважну суму 88 тисяч долярів. А тому, що майже всі мешканці Лодзі й Ґостиніна називаються Познанські, то всі ставлять претенсії до спадщини.

НАПАД БАНДИТІВ НА ЗАЛІЗНИЦЮ.

Невідомі бандити напали в ночі, на особовий поїзд Букарешт-Ґалац, здержали його, ввійшли до вагонів і хотіли ограбити пасажирів. Комісар стації в Пловштах прийшов нападеним на поміч. Почалася стрілянина між ним і бандитами. Бандити втекли. — На залізничий шлях у Банаті поставили невідомі бандити понад 100 кґ. тяжку залізну плиту й хотіли правдоподібно здержати поїзд та ограбити подорожних. Та ще заки надїхав поїзд, викотили робітники залізниці плиту в рів і плянований напад не відбувся.

КАЖУТЬ, ЩО НАПРАВЛЯЮТЬ ІСТОРІЮ.

Деякі люди направляють історію — кажуть вони — і змінюють свої добрі українські імена на румунські. Один пан називався колись Нескоромний, а тепер Флореску; другий називався Безушко, а тепер Опрішану. Один з них ані не був скоромний, ані скромний, бо став аж директором банку, а другий зискав ушко і, кишеню. — („Час").

СУМНИЙ БІЛЯНС АНГЛІЙСЬКИХ КРИМІНАЛЬНИХ УРЯДІВ.

Англійська статистика уважає 1930 рік роком злочинів. Того року сталося богато мордів, з яких більша частина лишилися невиясненою. Крім цього було багато випадків вимушення, а напади бандитів на авта були переведені з такою безличністю, що цілий край був занепокоєний.

ЦИҐАНСЬКИЙ АПЕТИТ.

„Північна Буковина, каже „Універзул" з 11. січня 1931 р., не є українська, а румунська, помимо того, що вийшов послом Українець д-р В. Дудчак і вийде тепер д-р О. Шкраба, бо вони дістають скількість голосів лише через роздроблення румунських голосів.

ЧОМУ ПРИЛІТАЮТЬ ПТИЦІ З ВИРІЮ В НАШІ КРАЇ?

На перший погляд тяжко це розуміти, бо в тропічних краях мають птиці на наш погляд корисніщі життєві відносини. Та проф. Ґессе каже, що наше літо вигідніще для птиць з точки погляду збирання поживи. Більшість птиць збирає свою поживу в день, а при великій перерібці матерії споторебовує богато поживи. День тріває в тропічних краях 12 годин. Але в горячих полудневих годинах птиці відпочивають, так, що їм остається до збирання поживи 8—9 годин. Зате в нас остається птицям при малім полудневім відпочинку далеко більше часу до збирання поживи, бо від 3. години рано до 6 вечором. В зимі не мали би в нас птиці досить часу на збирання поживи, навіть колиб її було подостатком. Маючи отже в нас більше поживи, несуть птиці і більше яєчок. А скількість яєчок є дуже важним чинником в боротьбі за буття. У спробі американських фармерів побільшити несність курей через освітлювання курників розходиться про вплив продовженої доби. Виводи вченого природознавця певне що можуть бути для нас більше переконуючими ніж насмішки недовченого.

НОВІ ВТІКАЧІ З УКРАЇНИ.

З Яс (Румунія) доносять, що в останніх днях перейшли Дністер численні родини з України до Румунії, користаючи з того, що Дністер замерз. Всі заявляють, що втікли задля червоного терору, який з кождим днем стає все більше жорстоким. Села пустіють, а ті, що в них залишились, умирають з голоду. Аґенти ҐПУ примінюють кару смерти за найменший проступок. Богато з утікачів кажуть, що не їли хліба вже місяцями, а інші, що живилися мясом псів та котів. Між інтернованими є й службачі червоної ґвардії.

З ЧАСІВ ПАЦИФІКАЦІЇ ГАЛИЧИНИ

ЩО ПЕРЕЖИВАЛИ УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ В БЕРЕСТЮ ЛИТОВСЬКІМ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Місцева преса подає деякі відомости про справи пацифікації Галичини, які подавано на ріжних парляментарних засіданнях та в комісіях сойму. Як звичайно, всі українські внески в цій справі відкинула обєднана польська більшість, а тому вся справа крівавого походу польської воячні лишиться не розслідженою.

З дискусії в правничій комісії сойму про тортури українських послів у Берестю виявилося, що українського посла Лещинського мучив майор Кот. Він велів послови що третій, або четвертий день витирати на колінах підлогу в протязі не менше чотирох годин кождого разу. Після такої „праці" посол Лещинський був так виснажений, що падав від безсиля на підлогу. Одної ночі посол Коґут вернув до келії, в якій він сидів разом з Ліберманом. Коґут старався відвертатись від Лібермана, але той все таки побачив кріваві смуги від побиття на лиці посла Коґута. Посла Палієва везли зі Львова з завиненою головою в пальто й усе впевняли, що буде зараз застрілений.

ПОЛЯКИ ПРО ПАЦИФІКАЦІЮ.

На засіданню адміністративної комісії сойму 21. січня посол Цьолкош (ППС) говорив, що Українці в Польщі складають одну третину польського населення, а мають тут своїх шкіл лише 779 на 29,292 їх загального числа. Навіть, коли рахувати Українців згідно з польською статистикою, то їх в Польщі є найменше 15%, а своїх шкіл вони мають лише два й пів процента. Колиб навіть порахувати усі утраквістичні школи, то й тоді процент усіх „українських" шкіл буде далеко меншим від 15.

Цьолкош казав, що підчас пацифікації польська влада установила два принципи: збірної відповідальности та збірної кари. Та всеж пацифікація не розвязала української справи, бо спокій панує лише на цвинтарі. Інші польські посли боронили уряд і виправдували його поступування в Галичині супроти Українців.

КІНЕЦЬ УКРАЇНСЬКОМУ ШКІЛЬНИЦТВУ.

Посолка М. Рудницька в буджетовій комісії виголосила довшу промову про пацифікацію Галичини та взагалі про польську політику в Галичині Між іншим вона зазначила, що за десять років польського панування на українських землях польська влада зліквідувала 3,000 українських шкіл. По останніх урядових польських даних Українці мають лише 651 державних шкіл.

НОВА КУЛЬТУРНА УКРАЇНСЬКА УСТАНОВА.

При „Народній Гостинниці" у Львові відчинено крамницю „Українське Народне Мистецтво", що має поширювати зразки нашого народнього прикладного мистецтва. На відкриттю й посвяченню крамниці були представники ріжних українських установ та організацій.

Епископ Будка, що посвячував крамницю, в своїй промові зазначив, що українське народне мистецтво має форми та зразки, які розбуджують подив у чужинців. У буденному життю кождий з нас має спроможність і обовязок розуміти та відчувати красу, хоч би й не був артистом. Хист відріжняти красу серед прояв природи та приймати твори мистецтва це характеристична ознака культурної людини.

ЗАМИКАЮТЬ УСТА.

Польська цензура конфіскує в українській пресі небажані їй уступи промов українських послів у соймі та в комісіях парляменту. Українському послови Яворському відібрали голос підчас його промови зприводу буджету, коли він почав фактами освітлювати поведення польських жовнірів та офіцирів при пацифікації в Галичині.

ТІКАЮТЬ З КОМУНІСТИЧНОГО РАЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — З радянщини через лід на ріці Дністрі тікало 18 осіб. Двох з них, застрілені чекістами, лишилися на леді, а чотири втопилися, провалившись серед ріки.

Решті пощастило дістатися до румунського берега й втікти від чекістівського розстрілу.

ЗАБОРОНА НА РАДЯНСЬКИЙ КРАМ.

ЛОНДОН (Англія). — Мек Донелдови й міністрови справ заграничних, Гендерсонови, довелося давати в парляменті кілька відповідей на запитання консерватистів і деяких лейбористів у справі примусової праці в російських лісних промислах. Мек Донелд відповів, що без докладної перевірки становища в лісних працях годі з певністю сказати, що там панує система арештантського труду.

Таксамо Ліґа Націй не може переводити слідства в цій справі, бо Росія не є її членом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РІШЕННЯ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

Це цілком природне явище, коли український нарід відноситься з недовірєм до Ліги Націй, бо на протязі цілої історії Ліги не знайшли ми в ній ніякого попертя. І хто знає, чи Ліга була би відозвалась і на польську „пацифікацію", якби справи польських виборчих надужить не була підняла Німеччина, себто держава, яка є членом Ліги Націй. Ліга не могла отже замовчати, бо це вже захитало би її престіжом і розбило би її дальші пляни в справі світового роззброєння і т. п. І не могла наразити собі Німеччину та мусіла взяти під обради справу польських надужить над німецькою меншістю на Шлеську. А тимсамим не могла вже відкинути і українських зажалень.

І отсе, що Ліга Націй була змушена видвигнути перший раз справу охорони національних меншин, уважає „Менчестер Ґардієн" історичною хвилею в історії Ліги. Бо отсе перший раз взято ту проблему під публичну дискусію й виразно підкреслено, що охорона національних меншин являється міжнародною справою і є одною з головних завдань Ліги Націй.

Це сталося перший раз, що Рада Ліги обговорювала таку дражливу квестію і прийшла одноголосно до згідного заключення. А це заключення являється рішенням проти Польщі. І то таким рішенням, яке здивувало навіть самих Німців. Саме німецькі фашисти були рішені повалити німецького міністра заграничних справ сейчас по його повороті з Женеви, бо були певні, що він там нічого не осягне. А тимчасом сталось інакше.

Рішення проти Польщі, яке взяло в оборону національну німецьку меншість, є, як пише „Менчестер Ґардієн", прецедентом, після якого Ліга буде змушена вирішувати охорону інших національних меншин. І тому саме всі так зацікавлені тим, яке буде становище Ліги до українських жалоб у справі польської „пацифікації" в Галичині. Ліга буде змушена, або шукати за якимсь викрутом, як це досі бувало з українськими зажаленнями, або вирішувати справу так, як це зроблено з кривавими виборами на Шлеську. За німецьку меншість на Шлеську впімнулася Німеччина, а за нас нема кому обстати. Та саме з того боку престіж Ліги буде висталений на пробу.

Німеччина добилися рішення проти Польщі. Це вже є доконаним фактом. Тепер виявиться, чи це рішення проти Польщі було дійсно історичною подією в історії Ліги і чи дійсно Ліга думає взяти в охорону національні меншини. А вирішить це питання рішення Ліги в справі польської „пацифікації" в Галичині.

УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ В ЖЕНЕВІ.

Наперед плили до Женеви безконечним потоком ріжні українські телеграми, листи, петиції, меморандуми, а потім почали за ними приїжджати й самі Українці.

Протестаційний Комітет протипольського терору у Празі, що складається з представників майже всіх українських організацій Чехословаччини, скликав до Женеви на день 17. січня зїзд представників всіх інших протестаційних комітетів або організацій, що переводили протестаційну акцію в Европі, для підведення підсумків та назначення цілей дальшої акції.

І організації Австрії, Німеччини, Данцігу, Франції, Італії, Литви, Бельгії та Швайцарії, визнаючи повну доцільність ініціятиви пражського Комітету, вислали до Женеви своїх представників, які вислухавши звітів окремих представників, з небувалою досі однодушністю приняли одноголосно цілу низку важливих постанов, сформульованих, зогляду на дорадчий характер зїзду, у формі побажань. Між сими побажаннями треба відзначити побажання перетворення протестаційних комітетів в комітети пропаганди й охорони прав українського народу на цілій його соборній території, та побажання утворення таких комітетів там, де досі не було протестаційних комітетів, а їх ролю сповняли інші організації.

Змисл сеї постанови ясний: протестаційні комітети утворилися для переведення певної, точно визначеної акції, яка підходить вже до свого кінця, а тимчасом стан української справи взагалі вимагає дальшої її активізації в ширшому вже розмірі. Було би нерозважним не використати апарату й досвіду протестаційних комітетів, що, не маючи нових завдань, могли би закінчити своє істнування.

Проте цей самий досвід протестаційних комітетів виказав необхідність більшої координації їх діяльности, щоби не витрачалися марно сили й засоби на переведення одної й тої самої справи (як напр. друкування брошур чи меморандумів) в ріжних місцях. Всі присутні на зїзді визнали необхідність утворення відповідного координаційного центру, але, з огляду на те, що в богатьох осередках еміграції ще досі не утворено комітетів пропаганди, а з другого боку ті протестаційні комітети, що істнують, сильно ріжняться в своїй структурі. А завданнях, визнано ідею утворення такого координаційного центру за передчасну до реалізації, беручи також на увагу те, що створення його вимагає матеріяльної та моральної підготовки та обговорення в місцевих комітетах.

Зїзд протестаційних комітетів відбувся в атмосфері незвичайної однодушности та порозуміння. Всі присутні були перенеті одною національною ідеєю, одним націоналістичним підходом до справи.

На другий день по згаданім зїзді кілька його членів взяли участь у конференції, що її заініціювала в осідку „Жіночої Інтернаціональної Ліги Мира і Свободи", секретарка Ліги, Англійка Мисс Шипшенкс, що зїздила зі спеціяльним дорученням від Ліги до Східньої Галичини, щоби на місці придивитися подіям.

Мисс Шипшенкс в гарній промові, виголошеній по французьки, поділилася з присутніми своїми вражіннями з подорожі. Вона зазначила, що речі, які вона бачила і про які оповідатиме, є дуже сумні, бо свідчать про те, скільки ще варварства можна найти майже в самому осередку Европи. Потім вона переповіла відомі факти з „пацифікації", зазначуючи, що мала можливість бачити на власні очі покалічених та скатованих людей.

Вражіння від промови залишилося дуже сильне, а щоби зменшити його, виступив п. Смогожевський, кореспондент польських часописів. Головна думка його промови була та, що Поляки завжди з дорогою душею пішли би на порозуміння з українським населенням, але для порозуміння звичайно треба, щоб були присутні дві сторони, а тимчасом з боку Українців нема абсолютно нікого, з ким можна би було порозумітися. Найбільш поміркованi українські партії є стероризовані УВО, і навіть єпископи українські видають такого роду пастирські листи, що польська влада змушена їх конфіскувати. Не обійшлося, розуміється, і без згадки про „німецькі гроші". Ну, певно!..

Із відповіддю п. М. Смогожевському виступила Наддніпрянка, пані Русова. Ця старенька бабуся, що, як оповідають, має вже 75 років, володіє надзвичайно ясною думкою та вміє промовляти до серця своїх слухачів. Оповідала вона головно про факти, які свідчили би про „щирість" польського бажання „порозумітися" з Українцями, про закриття українських шкіл, про знищення „Просвіт" та кооператив, про знущання над сільським населенням... Ні! — закінчила пані Русова — поки продовжатиметься таке відношення до українського населення з боку польської влади, ніколи не буде миру в цій нещасній частині світа.

Потім промовляв інж. Дм. Андрієвський, Наддніпрянець, емігрант, що живе у Брюсселі, який у палкій промові виступив з низкою обвинувачень на адресу польського уряду, при чому п. Смогожевський що хвилини йому перебивав своїми завважами, аж поки президентка Ліги не вважала потрібним спинити сей „діяльог".

Після п. Андрієвського промовляв п. Аменде, генеральний секретар Конгресу Національних Меншин. В гарній промові, що перерывалася оплесками присутних, він зазначив, що не можна вимагати льояльности від національної меншини, поки сам уряд, себто національна більшість, не викаже сам своєї льояльности до меншин. Коли національна меншина матиме задоволені всі свої права, вона не матиме ніяких причин бути нельояльною, доказом того може служити Швайцарія, де ми бачимо аж три ріжні національности, а кожна з них має в сусідстві свою національну державу і всеж не виявляє ніякого ірédентизму, бо не має ніяких причин до того. Тому ми всі — закінчив промовець під град оплесків — мусимо стати на тому становищі, що ніякий уряд не може вимагати від своєї меншини льояльности, аж поки він не виконає щодо неї своїх власних обовязків.

Потім забрала знову голос Мисс Шипшенкс — докладчиця, яка доповнила свою доповідь кількома новими подробицями і звернулася з проханням до присутної посолки Мілени Рудницької, сказати до присутніх і від себе кілька слів. Пані Рудницька в гарній промові (німецькою мовою) переповіла менш-більш зміст петиції до Ліги Націй від Української Парляментарної Репрезентації, підписаної, як відомо, 17-ма українськими послами та сенаторами.

П. Смогожевський у кількох словах відзначив правність ґрунту, що на ньому стоїть пос. Рудницька, але, підходячи практично до справи, ствердив ще раз, що Поляки всією душею хотілиб іти до порозуміння, але не мають з ким пертрактувати. Потім, звертаючися о присутніх, він зазначив, що ніхто з українських промовців не заперечив істнування УВО та його впливів на українське громадянство, ніхто з присутніх не захотів кинути ганьбу на цю таємну організацію, що руйнує справу мира та порозуміння між польським і українським громадянством.

Тоді забрав голос Наддніпрянець Е. Онацький, який у довгій промові зясував присутнім, як українське громадянство і українська національна армія, що знемагалася в боротьбі з большевиками, шукала саме того порозуміння з Поляками, і як Поляки використовували ті „шукання", здобуваючи собі насамперед Східну Галичину, а потім — завязанням сепаратного миру, себто зрадою, і — деякі інші українські землі. Зраджена українська національна армія, що була втіленням та носієм української національної ідеї, не визнала несправедливих мирових трактатів, завязаних без згоди та участи українського населення, а тому продовжує вести війну. І ясно, що вона її вестиме доти, доки Европа не зверне уваги на цей ненормальний стан річей, доки українським землям не буде надано тої форми урядування, що відповідає власним національним ідеалам українського народа. Отже УВО, себто Українська Військова Організація, є лише спадкоємницею української армії, складається з бувших вояків та навербованих молодих героїв-добровольців, і продовжує українські воєнні визвольні традиції. Для кожного зрозуміло, що при деяких обставинах завдання, які стоять перед молодими героями, є надзвичайно важкі і невдячні, але булоб цілком хибним домагатися, щоб українське громадянство ганьбило тих героїчних людей, що за національну ідею вкладають головою... Досить пригадати, що і польське громадянство напр. виховує свою молодь на фільмах з життя польських революціонерів, про яких згадувала тут і Мисс Шипшенкс, які вироблювали свої бомби теж десь по льохах і яких зустрічає тепер по кінах оплесками польський натсзп.

На закінчення Мисс Шипшенкс підвела підсумки дискусій і зазначила, що так, як раніще для західньо-европейського громадянства була Польща свого роду східньою Ірляндією, яка притягала загальні симпатії до себе своєю героїчною боротьбою за національну та політичну свободу, так тепер ця роля переходить до України, а Польща щораз то помітніше займає місце своїх колишніх переслідувачів — Росії, Австрії та Прусії.

Цікаво зазначити, що в тих дискусіях над галицькою справою з промовами в обороні Галичини виступили аж 3 Наддніпрянці, підкреслюючи тим соборницький настрій, який щораз більше опановує українську еміграцію.

О.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ РУХ У БЕРЛІНІ.

Дня 16. лютого 1931 в год. 8. вечером відбудеться святочна академія з нагоди 10-ліття заложення Спілки Студентів Українців в Німеччині. Це найстарше в Берліні Українське Студентське Товариство заложено 22. січня 1921 року. На свойому короткому віці товариство переходило ріжні пертурбації завдяки анархічному характерові деяких членів і аж в останньому році відновило свою діяльність. Святочна Академія відбудеться в Гумбольдт-Штіфтунг Кльопштокштрасе 55 з таким порядком денним: Відкриття Академії, Історія Спілки Студентів за повних 10 літ (П. Кожевників), Загальний реферат про українське студентство в цілому світі (Д. Волощак). Всі реферати відбудуться в німецькій мові. На Академію запрошено богато чужинців.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

Карло Чапек.

ЗАГИБІЛЬ РОДУ ВОТИЦЬКИХ.

(Гумореска).

(1)

Раз до канцелярії поліційного урядовця д-ра Мейзлика прийшов якийсь невеличкого росту чоловік із золотими окулярами та згриженим лицем. „Архівар Дівішек, — промимрив — „пане докторе, я прийшов до вас за порадою... як до визначного знавця кримінальних справ. Мені говорили, що ви... себто... головно коли трапляються замотані справи — сказав переконано.

— То, будь ласка, скажіть у чому річ, — сказав д-р Мейзлик, беручи в руку олівець і записник.

— Треба би розслідити, — сказав одним духом архівар Дівішек — хто вбив Петра Берковця, як помер його брат Генрих і що сталося з його жінкою Катериною?

— Берковець Петро, — призадумувався д-р Мейзлик — як мені відомо, не маємо про його смерть ніякого зголошення. Ви хочете внести обвинувачення, що?

— Алеж ні, — відповів архівар. — Таж я прийшов до вас зайшов за порадою, розумієте, пане? Мусіло статися щось страшне.

— Коли це було? — поміркував д-р Мейзлик. — Прошу передовсім подати дату.

— Ну, таж тисяча чотириста шістьдесять пятого року — сказав Дівішек і глядів гостро крізь окуляри на поліційного урядовця. — Ви повинні це знати: за благословенного правління короля Юрія з Подебрадів.

— Ага, — сказав д-р Мейзлик і відложив на бік записник і олівець. — Любий пане, — говорив дуже ввічливо — від таких справ є радше д-р Кноблох. Себто, знаєте, поліційний лікар. Я його закличу вам, добре?

Архівар нахмарився.

— Шкода, — сказав — мені так поручали вас. Бо знаєте, я приготовляю історичну працю про володіння Юрія з Подебрадів і застряг на такій справі, з якою ні руш не можу дати собі ради.

— Любий пане, — сказав скоро д-р Мейзлик — боюся, що не богато поможу вам; коли маю признатися, то я в історії дуже слабий.

— То зле, — сказав пан Дівішек. — Ви повинні знати історію. Колиж даний історичний випадок не добре відомий, я виложу всі науково стверджені обставини. Та їх, на жаль, небогато. Головну ролю відграє тут лист Володислава Пхача з Олешни до Івана Боршовського з Черчан. Той лист певно відомий вам?

— Дуже перепрашаю, однаке не знаю його. — признався д-р Мейзлик, із жалем злого ученика.

— Алеж чоловіче, — вибухнув пан Дівішек згіршений — таж цей лист уже тому сімнадцять літ оголосив у своїх Регестах історик Шебек, бодай це повинні ви знати! Та — додав, поправляючи собі окуляри — ні Шебек ні Пекаж, ні Новотни, ні ніхто інший не звернув на цей лист належної уваги. А саме той лист, що вам повинен бути відомий, напровадив мене на слід тієї події.

— Ага, — сказав д-р Мейзлик. — Тож далі.

— Отже насамперед лист — викладав архівар — тексту, на жаль, при собі не маю, та лише одна його згадка торкається нашої події. В тому листі Володислав Пхач пише до Боршовського, що його, себто Іванового стрийка, Янка Скалицького року Божого 1465 не жалили на королівськім дворі в Празі, бо його Королівська Величність властною рукою панові Янкові, після тих нещасних подій у Вотиці Веленові, як твердить кореспондент, приказав не показуватися на королівськім дворі, а запальчивості своєї перед Господом Богом жалувати та Божої справедливости чекати. Тож, розумієте — викладав архівар — ми могли би сказати, що Його Королівська Величність замкнув пана Янка в межах його маєтку і посілостей. Пане, ви не здогадуєтеся нічого?

— Покищо ще ні, — сказав д-р Мейзлик і при цьому накреслював подиву гідну спіральну лінію.

— Ага, — озвався Дівішек з тріюмфом. — Бачите, Шебек також не звернув на те уваги. Тому дуже впадає в очі та обставина, що Його Королівська Величність не поставив також пана Янка — з тих або якихсь інших ближче неозначених причин — перед світський суд, а оставив його Божій справедливости. Його Королівська Величність якнайвиразніше дає це зрозуміти, — сказав архівар із належним пошануванням — що ті нещасні події є такі, що сам володар ставить їх поза дужки світської справедливости. Колиж ви знали Його Королівську Величність, ви зрозуміли би, що це справді небудена справа. Блаженної памяти король Юрій справжди дбав про докладне та строге вимірювання справедливости.

— А може боявся пана Янка? — завважав д-р Мейзлик. — Бо, бачите, у тих часах...

Архівар Дівішек підскочив із обурення. — Пане — видушив — що ви плетете? Король Юрій боявся би когось? Тож може ще когось із своїх лицарів?

— То може це була якась протекція, — сказав д-р Мейзлик. — Бо то знаєте, у нас...

— Ніяка протекція, — скрикнув Дівішек, червоний наче бурак. — За короля Володислава могли би ви говорити про протекцію; одначе за короля Юрія, то ні, пане, в нього ви нічого не здобули би протекцією! Дав би він вам! — Архівар трохи вспокоївся. — Ніяка протекція. Пане, зовсім виразно мусіло бути щось небудене в тих нещасних подіях, коли Його Королівська Величність полишив їх для Божої справедливости.

— Щож це за події були? — зітхнув д-р Мейзлик.

Архівар Дівішек здивувався:

— Таж саме те ви маєте мені виявити, — дивувався. — Від чого ви знавець кримінальних справ? Я тому саме прийшов по вас!

— Для короля, — боронився д-р Мейзлик, одначе архівар не позволив йому докінчити.

— Насамперед мусите знати факти — сказав повчаючим тоном. — Коли я звернув увагу на ті неясні згадки, став я шпирати за вістями про нещасні події у Вотиці Веленові найшов я нагробну плиту Петра Берковця, а ця нагробна плита, пане, є саме з 1465-го року! Знаєте, він, себто Петро Берковець, був шурином Янка Скалицького. Бо він оженився з його дочкою Катериною. Ось фотографія нагробника — ага, чи не запримітили ви чогось надзвичайного?

— Ні, — відповів д-р Мейзлик, оглядаючи з усіх боків фотографію нагробної плити. Витесаний був на ній якийсь лицар із руками зложеними на грудях, а довкола напис готицькими буквами. — Чекайте, пане, тут у розі є відтиск пальця.

— Це певно мого пальця, — сказав архівар — та гляньтено на отсей напис!

„Анно Доміні MCCCCLXV," — читав із трудом д-р Мейзлик. — Року Божого 1465. Це дата смерти того пана, що?

— Самособою, та чи ви нічого не запримітили? Декотрі числа зовсім виразно більші, дивіться! І скоро написав олівцем: „АННО ДОМІНІ MCCCCLXV". Різбар витесав якнайвиразніше як більші букви О, С і С. Це є криптограм, розумієте? Напишіть собі букви ОСС — не здогадуєтеся нічого?

— ОСС, ОСС — бурмотів д-р Мейзлик — це могло би бути — ага, коротко OCCISUS,*) чи так?

— Так, — відповів урадовано архівар. — Різбар таким робом дав нащадкам зрозуміти, що уродженого пана Петра Берковеця де Вотіце Веленова потайки вбили. Це вже мемо!

— А вбив його тесть, Янко Скалицький, — сказав д-р Мейзлик у наглому історичному освіченні.

— Дурниця, — сказав Дівішек. — Колиб Янко вбив Берковця, Його Королівська Величність завізвав би його перед поголовний суд. Та це ще не все, пане. Зараз біля тієї нагробної плити є другий нагробник, під яким спочиває Генрікус Берковец де Вотіце Веленова, Петрів брат. А на тому нагробнику є також дата 1465, лише вже без криптограму! Пан Генрих, зображений на нагробній плиті, має в руці меч. Різбар може хотів дати зрозуміти, що Генрих згинув у чесному бою. А тепер, ради Бога, вияснить мені, як ті дві смерти разом получити зі собою?

— Видно, це лише припадок, — сказав д-р Мейзлик непевно — що Генрих закінчив життя тогосамого року.

— Припадок, — заревів архівар схвильований. — Пане, ми історики не признаємо ніякого припадку! Доки ми дійшли би, колиб ми здогадувалися, що щось сталося припадково? Тут мусить бути якийсь причиновий звязок! Та це все ще не все. Рік опісля, 1466, умер у Бозі пан Янко Скалицький. Йогож добра Скаліці та Градек припали в спадщині його сестрінкові, вище згаданому Іванові Боршовському з Черчан. Знаєте, що це значить? Це значить, що його дочка Катерина, котру, як це знає кожда дитина, взяв за жінку 1464.

(Кінець буде)

*) Occisus — убитий.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА ТЕМИ ДНЯ.

ПІДРИВАЮТЬ ДОБРОБУТ РОБІТНИЦТВА.

Комуністи багато кричать про московську пятилітку й про успіхи її. Кажуть навіть, що вони скінчать її за чотири роки. Зявляється питання, кому потрібна ця пятилітка: чи робітництву, чи комуністичній партії?

Радянський „домпінг", себто вивіз краму й сирівців за кордон для конкуренції з чужинецькими виробами й продаж радянського краму та виробів за низьку ціну за кордоном, дає виголу лише спекулянтам-капіталістам і разом з тим тяжко відбивається на трудових масах.

Спекулянт, набуваючи свій крам від большевиків по значно дешевших цінах, які істнують на місцевому ринку, пускає його в продаж для широких мас по звичайних ринкових цінах. Прибуток кладе собі в кишені. В той самий час місцевий фабрикант не може конкурувати з радянськими цінами й спиняє свою фабрику, викидаючи на вулицю робітництво голодувати, або стягає платню робітникам, щоби мати дешевший виріб для продажі продавцеви-спекулянтови.

Так само й фармер мусить продавати свої фермерські продукти по дешевших цінах, а сам за все платить високі ціни й високі податки. Отже большевицька пятилітка бє матеріяльно виключно широкі трудові маси не лише в самій радянщині, де вони обернені в арештантів примусової праці, але й в інших державах, з якими большевики торгують.

БОЛЬШЕВИКИ ЗНИЖУЮТЬ РОБІТНИЧІ ЗАРОБІТКИ.

Російська конкуренція на світових ринках причиняється до зниження заробітної платні робітникам тих держав, де робітництво з тяжким трудом і великими жертвами десятками років виборoло собі певну платню за свій тяжкий труд, та большевики тепер скрізь стараються дезорганізувати робітничі організації, вони, а разом з тим дають можливість добре заробляти капіталістам-спекулянтам на радянському крамі, або на доставі для Москви ріжних машин, за які большевики розплачуються продуктами, які виробили їх раби.

Коли комуністи в своїх газетах і на вічах кричать, що „боси" зменшують робітничі заробітки, то кожен мусить знати, що союзниками тих „босів" є радянська Росія, яка й у царські часи була союзником світових капіталістів-визискувачів.

ПРОГНАЛИ УКРАЇНЦІВ З ХАРКІВСЬКОГО УРЯДУ.

З України прийшли радянські газети, котрі подають відомости про ті „зміни", які перевела комуністична Москва в своїй харківській експозитурі, що зветься українським урядом. З тих повідомлень виходить, що Москва викинула з харківського центру ввесь той український комуністичний елемент, який можна було запідозріти в націоналістичному ухилі, або який колись чимнебудь був звязаний з українським національно-державницьким рухом.

Жертвою московської „чистки" впав довголітній комісар фінансів М. Полоз, який більше десятка років служив вірою й правдою комуністичним панам. З Полозом вилетіли зі своїх становищ інші Українці по походженню, що довгі роки працювали в комісаріяті фінансів, в контрольній комісії і т. д. Словом, „Мавр зробив своє діло, Мавр іде геть!" Отак Москва все більше скріплює свою централістичну політику на українських землях.

ТРОШКИ НЕ ТАК.

Комуністичні скрипопери з нюйорських щоденних „вичитали" в Свободі, що наша газета вже говорить про успіхи комуністичного будівництва на Україні, а, мовляв, раніше вона цього не хотіла признати. Так, Свобода говорить і признає те, що робиться на Україні, слідкуючи за повідомленнями самих комуністів. Лише вона освітлює ці московські „успіхи" на Україні з точки інтересів українських працюючих мас та української державницької ідеї, а не з точки інтересів Москви, або міжнародних безбатченків-комуністів і їх посіпак.

Москва тепер побробила „великі успіхи" на Україні. Вона потворила там великі колективні господарства, щоби вивозити з них український хліб за кордон, а гроші брати для Москви на її потреби. Вона тепер старається збільшити добування вугля, заліза, мангану та інших багацтв з надрів української землі, щоби вивезти їх до Московщини на розбудову московської індустрії та на перерібку для тих фабрикатів, які потім Москалі привезуть на Україну й будуть продавати українському народови по ціні, яку заправить за них Москва. Будуються на Україні навіть і фабрики, але для того лише, щоби при помочі українського арештантського труду перероблювати сирівці в півфабрикати, які з барищем для Москви продаватимуть за кордон, або вивозити до Москви по дешевих цінах. Таку розбудову української індустрії провадять большевики й нема чого Українцям з того радіти.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШЛЯХОМ БОРОТЬБИ.

Зприводу ляцьких звірств у Галичині й того, що звязують з акцією Української Військової Організації, виринула знову дискусія, що нам робити, щоби визволитися з рук окупантів і добитися своєї держави.

В тій дискусії одно впадає в вічи: що ті особи, які ще не так давно так завзято горлали проти всякої „дипльоматії", котрі з церковних проповідальниць голосили конечну потребу революційної боротьби, вже тепер пишуть про революційну акцію в той спосіб, що „самодурством можуть жити одиниці й групки, але не ціла нація".

Революційну боротьбу уважається отже „самодурством" і завертається нашу націю на десятки літ назад, до просвітянства, коли найвищим нашим завданням була боротьба за школу, чи українські написи на залізничих білетах.

До цього мали би повернути ми тепер, коли ще не затерлися сліди кривавих визвольних змагань.

Нема такого, хто би був проти того, що нам треба дбати про свою школу, закладати свої кооперативи, банки, чительні й т. п. Це є самозрозуміле. І нема такого, хто би не глядів критичними очима на діяльність боєвої організації. Але критикувати діяльність УВО й заявлятися проти дальшої революційної боротьби, це не є одно й тесаме.

На мою думку, не можна нічого руйнувати, коли ми не годні поставити чогось нового й кращого. І помилки боєвої організації є доброю наукою. Відразу не можна збудувати чогось досконалого. Тому помилки треба пізнавати і старатися їх направляти. Або закасати рукави й братися самому, чи разом з іншими, будувати нове.

Ми бачимо, що окупанти не думають облекшити долі поневоленого нашого народу. Школи наші замикають, кооперативи руйнують, урядників Українців, якщо їх приймають на державну службу, висилають з Галичини в корінно польські землі, а наші землі кольонізують і польонізують. Чиж диво, що серед таких обставин мусить зродитися революційний рух?

І чи тому, що ми є обеззброєні, нам вже не можна готовитися до збройного повстання? А якжеж визволились інші народи?

Вже ті розумування, з якими стрічаємося, коли йде мова про революційну боротьбу, вказують найкраще, що нам треба революційного підготовання, яке узброювало би нас у першу чергу в революційний спосіб думання. Бо інакше будемо далі думати тільки про автономію і свої школи, так як думали за часів Австрії.

Гинули ми довгі століття за царських і цісарських деспотів, так можемо гинути і за свою власну державу. Коли вороги нас гнали на смерть, то наші шкаралупники мовчали. Тодi вони не бачили ніяких „помилок"; а коли приходиться терпіти хоч би і за помилки, але свої, тоді вже валиться революційне діло. Та ще дотого викривлюється народну душу і завертається нас наново до рабства і до золотих ковбрів з автономіями, а може й своїми міністрами в — Варшаві.

А нам треба готовитися до бою і скріпляти революційний дух народніх мас, бо тільки боротьбою здобудемо своє право.

Г. Туркевич,
Сиракюз, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Українська Стрілецька Громада в справі календарів „Червоної Калини".

Рухливе Товариство „Червона Калина" звернулося до нас, щоби конечно вислати їм негайно належитість за переслані календарі на рік 1931, бо товариство переживає матеріяльну кризу й тяжко приходиться зводити кінці до купи. Польський цензор руйнує їм цілі наклади і вони мусять майже кожде число „Літопису Червоної Калини" два рази друкувати. Ніхто не заперечить, що вони правду пишуть.

Супроти цього Українська Стрілецька Громада звертається до всіх Всечесних отців, що отримали календарі, і до інших Вп. панів і пань, щоби прислали нам гроші за ті календарі, що вже розпродали. Просимо не тому, що нам круто, але тому, що є круто з „Червоною Калиною", У. С. Г. не має з розпродажі жадного хісна, бо всі гроші висилаємо на потреби Рідного Краю.

Просимо всі чеки виписувати на "Ukrainian Legion", (P. O. Box 578, Philadelphia, Pa.).

Досі одержали ми чеки за календарі від слідуючих Всечесних отців: о. Павло Корсуновський, Трентон, Н. Дж.; о. Іван Сенчук, Арнолд, Па.; о. Йосиф Боднар, Пасейк, Н. Дж.; о. В. Лотович, Джерзи Сіти, Н. Дж.; о. Д. Сідлецький, Нортгемптон, Па.; о. М. Запаринюк, Джансон Сіти, Н. Й.; о. М. Кучер, Йонгставн, О.; і о. М. Лисяк, Перт Амбой, Н. Дж. Також прислали належитість пані Г. Сеґінь, Нюарк, Н. Дж., і пані Марта Бек, Пітсбург, Па.

Осібних посвідок отримання грошей не розсилаємо, бо при кінці року подаємо точний касовий звіт у часописах.

ЗА УПРАВУ УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ:
Теодор Свистун, скарбник.

— Пане меценасе, чи чоловік має право отвирати листи своєї жінки?

— Право має, лише не має відваги.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БРУКЛИН, Н. Й. кУр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14 лютого, в годині 7-мій ввечір, в гали словенській, 724 Ліонард ул. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени котрі ще мають тікети з балю, повинні прийти і заплатити за них або віддати тікети, щоб можна зробити обрахунок. — В. Сеньшин, предс.; Т. Шевчук, кас.; Д. Багрій, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 14 лютого, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Правосл. Гали, 179 Корт ул. Обовязком є кождого члена прийти на мітінг і вирівнати свої належитости. — М. Боднар, предс.; П. Псуй, кас.; А. Мудровський, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що надзвичайний мітінг відбудеться в неділю, 15 лютого, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Гор. Клюбу, 29 Джексон ул. Будеться принимати нових членів. Довгуючі мають вирівнати свої залеглости. — Н. Чолій, пр.; В. Мандзій, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. Буковина, від. 14, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14 лютого, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Роб. Домі, 15 Іст 3-та вул. Обовязком є кождого члена бути присутним на зборах, бо є важні справи до полагодження. — М. Т. Паламарюк, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 14-го лютого, точно в годині 7-мій ввечір, в Нар. Домі, 72 Моріс ул. Проситься кождого члена явитись на сей мітінг, бо є дуже важні справи до полагодження сего місяця, щоб опісля не було запізно. — Й. Крайник, пр.; В. Глива, кас.; С. Кусень, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Товариство Дністер, від. 361, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14 лютого, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та ул., точно в годині 8-мій ввечір. Кождий член обовязково має явитись на сих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Гуцалюк, голова, Д. Костишин, секр.

Малий Івась радий би все знати. Цілими днями мучить батька питаннями. Вкінці батько каже:

— Дай мені тепер спокій, я хочу читати газету!

— Тату, я хочу ще спитатися лиш одно! Коли оса сяде на кропиву, чи тоді кропива вжалить осу, чи оса кропиву?

ПРОТОКОЛ

ПЯТОГО КОНГРЕСУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(10)

Звіт Верифікаційної Комісії:

Дел. Близнак складає від імени Верифікаційної Комісії звіт, з якого показується, що в Конґресі беруть участь 106 товариств з 102 делеґатами. Крім делеґатів були на салі ще й гості.

Делеґатами на Конґрес були слідуючі:

Михайло Гайворонський, Григорій Бардак, Ілія Малик, Михайло Скибінський, Стефан Заблоцький, Петро Драпяк, Микола Базар, Стефан Куций, Дмитро Багрій, о. Іван Гундяк, Іван Гураль, о. д-р Клодницький, Никола Давискиба, Ник. Цимбаліст, о. М. Кучер, о. Ізидор Костюк, Іван Гінда, Николай Гузар, Теодозій Каськів, Олекса Присяжний, Антін Яворський, Осип Тирчик, Петро Черкас, Іван Галичин, Григорій Болюх, Филимон Сагатій, Іван Білобрам, Олена Сегень, Катерина Дубас, о. Стефан Склепкович, Дмитро Рудакевич, Захарій Літовинський, Микола Близнак, Іван Сидор, Андрій Дубас, Теодор Юревич, Андрій Мудровський, Михайло Сухорський, Іван Перчишин, о. Іванишин Андрій, Микола Данильченко, Григорій Пипюк, Григорій Монастирський, Микола Пігура, Пилип Щуцький, о. Лев Кушнір, Василь Титанич, Пилип Маник, о. Вол. Каськів, Константин Пілат, Григорій Дідоха, Марко Саган, Франко Ставарський, о. Осип Боднар, Іван Сарчинський, Василь Сомич. Д. Левицький, д-р Василь Борак, Мик. Чолій, Теодор Бабак, Филип Грушецький, Михайло Дармограй, о. Лев Левицький, М. Галькевич, Дмитро Галичин, Теодор Грицай, Петро Сокальчук, Омелян Кульчицький, о. Осип Пелехович, Осип Буката, Микола Воробець, Матвій Хандога, Лука Крук, М. Радик, Теодор Свистун, Григорій Лесюк, Франко Маровський, Вол. Семенина, Сень Везушко, Петро Костів, Роман Слободян, Богдан Каштанюк, М. Мурашко, Іван Каштанюк, Іван Ваверчак, Теодор Гавриш, Іван Гельнер, Михайло Коваль, О. Крук, Іван Криськів, о. М. Лисяк, о. О. Дженджера, о. М. Кінаш, д-р Андрій Борак, Гриць Хлистун, Михайло Жилка, Мирон Данко, М. Фатюк, д-р Вол. Галан, Тарас Качановський.

Реферати.

1. Слідували реферати, з яких першим був реферат д-ра Л. Мишуги **„Українська справа у майбутньому"** („Свобода") числа 260 і 261 з 7 8 листопада 1930 р.).

2. „Український іміґрант в культурнім і політичнім життю Америки", реферат ред. Ом. Ревюка („Свобода" ч. 262 з 10 листопада 1930 р.).

3. „Старе і нове покоління української іміґрації", реферат Вол. Кедровського („Свобода" числа 275 і 276 з 25 і 26 листопада 1930).

4. Організація фінансової сили української іміґрації в Америці", — реферат д. Данильченка („Свобода" числа 286, 287 з 9 і 10 грудня 1930 р.).

Над повищими рефератами вивязалася дискусія, яка була незвичайно оживлена, головно відносно нашої молодіжи.

о. М. Кінаш говорить, що старе покоління Українців в Америці поволі вимирає. Ми мусимо ратувати нашу молодіж. Ходить о те, щоби наше молоде покоління мало українське серце і українську свідомість. Пропонує, щоби Обєднання постаралось видати відтак другий реферат, теж в англійській мові для нашої молодіжи. Треба перш усього видати в англійській мові підручник української історії, історії української літератури і катехизм українізму.

5. Реферати **„Українська Молодь в Америці".**

Дискусія переривається, щоби дати нагоду панні д-р Неонілі Пелехович виголосити реферат про організацію української молоді в Америці.

Після реферату панни д-р Н. Пелехович в англійській мові, другий реферат теж в англійській мові, виголошує д. Семенина. (Реферати оголошені в „Свободі" числа 289 і 290 з 12 і 13 грудня 1930 р.).

Обидва реферати приняті конгресом з великим заінтересованням. Після них продовжується дискусія.

(Дальше буде)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Тарас Трясило веде запорожців проти польської шляхти.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15 лютого. Обовязком є кождого члена явитись на зборах. Член, котрий не вирівнає своєї належитости, буде суспендований. — Микола Ю. Сеник.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15 лютого, по Сл. Божій, в церковній гали. На ці збори кождий член повинен явитись. Уряд на 1931 рік є слідуючий: Іван Костюк, предс.; Никола Рева, заст.; Іван Олійник, секретар; Олекса Бутинський, заст.; Олекса Сельський, кас.; Теодор Тимкович, заст.; Василь Цудима, Никола Рева, контрольори; Евстахій Насічник і Пилип Пасічник, надз. хорих; Данило Данилюк і Дмитро Атаманюк, хорунжі. — Ів. Олійник, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 15 лютого, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній при Розевелт Еве. Просимо довгуючих членів конечно вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспедовані, бо відділова каса більше не може за них платити. — М. Дмитрів, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Заряд Січового Базару „Сурма" при допомозі відомого челіста гр. Вдовяка, докладає всіх сил в справі постійної української години на радіо. Але здається, що без помочі нашого загалу, котрому залежить, щоб ціла справа удалась, ми самі не всилі сього діла довершити. Бо вже стацію, таку як W. N. Y. C., можна дістати безплатно, інша річ з артистами та музичними нотами.

Можливо, що у вівторок, 17 лютого, в 8.15 ввечір почують слухачі знова українську музику. Кажемо „можливо", бо годі напевно сказати, чи вдасться усунути матеріяльні перешкоди. Все одно наставте свої радія на W. N. Y. C. в 8.15 ввечір.

Коби то наш загал зрозумів вагу сеї української години на радіо, то миб держали крок з другими народами, а так...

Січовий Базар „Сурма" ніколи не забуває на поширення просвіти між нашим громадянством, тому й тепер дає нагоду кождому, хто цінить добру книжку як вірного товариша в життю, набути в нас гарну домашню бібліотеку ріжних авторів та видавництв.

Закупили в Сурми радія слідуючі громадяни: З Ню Йорку: М. Боднар, Колоніял Лафаєт Радіо; М. Олійник, Ленґ; Ів. Ковалко, Віктора Кмб.; В. Чоп, Едисон; Іван Ярмола, Віктора Кмб.; Катерина Терлецька, Віктора радіо; Ю. Яремчук, Филко; Гр. Савіцький, Едисон; Ст. Зелонка, Ар. Сі. Ей.; Н. Поліщук, Віктора Кмб.; Ілія Гузар, Віктора Кмб.; М. Бовтюх, С. К. радіо; Ф. Радий, Віктора радіо; Катерина Синковська, Віктора Кмб.; Й. Ґресік, Колоніял; С. Цебринський, Віктор 8-35; М. Веретельник з Бергенфілд, Н. Дж., Віктор 39; М. Бурдяк з Бруклина, Віктора Кмб., Олена Балус з Кліфтон, Н. Дж., Віктора 14; М. Митрович з Гіксвіл, Л. Ай., Віктора Кмб.; Ф. Ярецький з Бруклина, Віктора Кмб.; і Д. Груховський з Бруклина, Віктора Кмб. З цего виходить, що найбільше продається Віктора.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(3)

Вже була північ, коли Тарзан ішов поволи домів вузенькою вуличкою Рі Моль. На вулиці було темно й тихо, немовби в його рідній африканській пралісі. Але поліція могла йому сказати, що нема в Парижі вулиці, яку треба би оминати так пильно, як сесю.

—o—

Як він так поступав темною вуличкою, нагло його розбудив з його мрій крик. За хвилю він почув, як хтось кликав помочи. Се був виразно жіночий голос. Голос походив з третього поверха дому, що стояв на противнім боці вулиці. Ще заки втих відгомін окрику, Тарзан уже кинувся до дому на ратунок.

—o—

За дверми Тарзан знова почув той самий крик о ратунок. За хвилю він найшовся в середині великої, напів освіченої комнати. Брудна нафтова лямпа кидала слабе світло на кілька огидних постатей. Були се самі мущини, а тільки одна жінка, і всі вони немов би присіли попід стіни.

—o—

„Ратунку, пане, ратунку!" крикнула жінка до Тарзана. „Вони хочуть мене вбити!" Він бачив злобні, хитрі лиця закаменілих злочинців та зі здивованням побачив, що один з них старався вирватися неспостережено з кімнати. Сим чоловіком був Роков, його заклятий ворог. Рівночасно почув він, що поза ним ворухнулися люди.

—o—